

megkönnyebbülés – amit visszaemlékezése szerint az egyébként konzervatív Wordsworth is érzett 1789-ben: „*Áldás volt e hajnalon élni, de / ifjúnak lenni ott, mennyei.*”¹⁴

A felszabadultságérzés indokolt – felszabadulás a zsarnokság alól, szabadulás a hatóságok, a hatalom igazságtalanságaitól, melyeket mind az osztályokra tagolt társadalom épít ki, hogy aztán megcsontosodva és elmeszesedve akadályozzák a vér egészséges keringését.

Önéletrajzom első kötetében megírtam, hogyan vettünk részt tizenkilenc-húsz évében a nagy társadalmi átalakulásban: „*Nem úgy harcoltunk, mint manapság, hátunkat a falnak vetve a barbárság és a barbárok ellen. Nem egy tagadó, múltat romboló mozgalom részesei voltunk. Mi valami újat akartunk felépíteni, egy szabad, józan, civilizált, igazság- és szépségkereső új társadalmat. És ez hatalmas örömmel töltött el minket.*”

Szabó T. Anna

AZ ERŐ

Az erő előbb befelé visz,
a túlfokozott gyönyöré:
a folyót forrásába rántva
a hullámzást magába zárja
a követelő anyaméh –
halad lüktetve, öntudatlan:
kezdeté végcélja felé.

Valahogy kiválasztatik
a többi közül. Hogy mire?
Csak annyit tudni egyelőre,
hogy épp neki kell élnie.
Vékony vörös fonálra kötve
csak készülődik arca-teste –
de máris dobog a szíve.

Szaporodnak és sokasodnak
a sejtek, langyos víz alatt,
az ősteremtés ritmusában
teszi a dolgát az anyag,
tudat nélküli pusztá lénye
egy nagyobb akarat edénye:
a lüktetést cselekszi csak.

¹⁴ Wordsworth: FRENCH REVOLUTION AS IT APPEARED TO ENTHUSIASTS AT ITS COMMENCEMENT (A FRANCIA FORRADALOM, AHOGY A RAJONGÓK KEZDETBEN LÁTTÁK, 1804). Tandori Dezső fordítása.

Nyújtózik, átremeg a léte
a boldog belső tereken,
kitelik, készül, jó az óra,
a túlcorduló kegyelem –
és nyomakszik, és kifelé tör
egyre szűkülő börtönéből,
hogy lélegezzzen és legyen.

Elvégeztetett. Jön a hullám,
a fekete hullám megint,
az öröm helyére tolul be
az erő parancsa szerint –
hogy megérthesd a régi rendet:
nincsen teremtő és teremtett.
És ugyanazt a gyönyört érzed,
és ugyanazt a kint.

FEHÉR

Az ablakon beömlik a neon,
eláztatja a gyapjúszőnyeget.
Hajnali három. A szuszogást hallgatom,
a gyermeket.
Hunyt szemmel, teljes erőből szopik.
Az álma langyos, színtelen folyam.
Simogatom csiklandós pelyheit.
Az ökle zárva van.

Rosszul bírom. Már harmadszor kelek fel.
Szolgállok tejjel és anyameleggel,
lábam a jeges fénytócsába mártva
lezökkenek az ágyra,
szinte karcol az érdes lepedő.
Mellemből forró forrás tör elő,
tejláz diderget, éber látomás –
látom a másvilágot: más szobát
az ajtórésen át,
autóreflektorok: kísértetek
asztrálteste vonul seregesen,
keresztülúszva, végigzongorázva

a faltól falig érő könyveken.
Szellemholdfény: pulzál a jeges plazma,
a derengésben mintha álomlények
fátyolos uszálya suhanna.

Tartom, szorítom, körbeölelem,
hogy maradjon velem,
hogy a holdfehér tej megszínesedve
áradjon szét a lüktető erekbe,
élő, fogható földi teste
otthonra leljen kívülem.

Fél négy. A csendben
a fehér falban futó csövekben
hallani, hogy a meleg víz kering.
Szinte átdereng
a mérszen áttetsző patakja.
A ház kiadja
lakóinak a meleget.
Takarók alatt fekszenek
mindenhol, belegömbölyödve
meleg ölbe,
párnaöbölbe
kucorodva az emberek.
Híg neontejet,
csurgó meleget kortyolgatnak,
szuszogva markolják a paplant.

Forróság áramlik belőlem.
Én elfogyhatok már. De ő nem.

TOTEM

Egy értő tekintetre várnak
az anyagok, a bezárt formák,
az elhagyatott szoborbánya:
sárga falak tövébe hányva
a félretolt vagy el se kezdett
tömbök, gömbölyű kőgerezdek,
poros márvány és zsiros gránit
darabos dolmenje világít,
s porló homokkő, moha futja.
Lesz-e még szobrása, ki tudja.

De ilyenkor, a sűrűfényben,
a mindent átható sötét
negatív előérzetében,
elődereng a kövek lelke.
És nézőt keres, hogy figyelje.

Ki arra sétál, visszahőköl:
arc bámulja a puszta kőből.
Mészvázat érez, csontot ér
értő, merev tekintete,
s mint röntgen alatt, úgy lefoszlik
a hús heves feleslege.

Merő egy nézés, teste sincsen:
sírköanggal vagy démonarcú,
pupillátlan perui isten.

Csengery Kristóf

KÖD, BOT, KUTYA, KIÁLTÁS

Megint előjött ugyanaz az érzés:
egy sejtés, látomás vagy képzet, melynek
mélyén egy hajdani – vagy majdani? –
valóság magva rejlik. Ismét attól
félek, hogy nem fogom megérteni
a szavakat, ha olvasok, legyen
bármilyen egyszerű is a szöveg. Jó,
tán a szavak még csak-csak összeállnak,
de már a mondatok nem. A jelentés
téglákat ad magából – ház nem épül,
hogy lakhelyet kínálva védjen. Látom
a papíron, hogy köd, bot és kutya,
hogy kiáltás és éjszaka – s nem értem,
nem értem és nem értem. Rettegek.